

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ett register över läkarundersökningar av sjömän

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om ett register över läkarundersökningar av sjömän. Syftet med propositionen är att i lag bestämma om ett register över läkarundersökning av sjömän, vilket för närvarande baserar sig på en förordning. Regleringen skall fylla de krav som ställs i den gällande lagstiftningen om personuppgifter samt i den

lagstiftning som är under beredning. Enligt propositionen skulle registret föras av institutet för arbetshygien. Den läkare som utfört undersökning av sjöman skall skicka en kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien. I lagen bestäms om de förutsättningar under vilka uppgifter kan lämnas ut ur registret.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Institutet för arbetshygien för ett register över läkarundersökningar av sjömän. Registerföringen grundar sig på förordningen om läkarundersökning av sjömän (476/1980). Enligt 8 § 2 mom. i förordningen skall den läkare som har utfört undersökning av en arbetstagare, sedan arbetstagaren gett sitt samtycke därtill, sända en kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien.

Enligt 5 § i gällande personregisterlag (471/1987) förutsätter införande av personuppgifter i personregister en saklig anknytning till den registeransvariges verksamhet, om inte registret skall föras till följd av ett åliggande som den registeransvarige har enligt lag eller förordning eller föreskrift som meddelats med stöd av lag eller förordning. Dessutom är det med stöd av 7 § i lagen tillåtet att inhämta och föra in känsliga uppgifter i personregister om det är fråga om ett register om vilket bestäms i lag eller förordning eller som inrättats på grund av ett åliggande som den registeransvarige har direkt enligt lag eller förordning eller föreskrift som meddelats med stöd av lag eller förord-

ning.

Enligt 8 § i den personuppgiftslag (RP 96/1998 rd.) som är under behandling i riksdagen är en av de allmänna förutsättningarna för behandling av personuppgifter att det bestäms om behandlingen i lag eller att behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag. Denna förutsättning föranleds av ändringen av 8 § 1 mom. i regeringsformen (969/1995) samt av artikel 7 punkt c i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

Syftet med propositionen är i första hand att i lagstiftningshänseende föra bestämmelserna om registret över läkarundersökningar av sjömän, vilka för närvarande grundar sig på förordning, till samma nivå som den lagstiftning om integritetsskydd som är i kraft och under beredning.

Registret över läkarundersökningar är till nytta vid bedömningen av sjöfarares duglighet för skeppsarbete. Tack vare registret kan sjöfararnas hälsotillstånd följas upp och kon-

trolleras. Med hjälp av registret är det möjligt att förhindra att en arbetstagare som av en läkare bedömts vara oduglig för sjötjänst låter sig undersökas av en annan läkare och kanske döljer sådana uppgifter till hans nackdel som framkommit vid den tidigare undersökningen. Med hjälp av registret kan de läkare som utför läkarundersökningar av sjömän vid behov och med arbetstagarens samtycke få uppgifter om dennes tidigare hälsotillstånd.

Med hjälp av registret över läkarundersökningar av sjömän kan sjömansläkarnas verksamhet följas upp. Sjöfartsverket beviljar på anhållan läkare rätt att verka som sjömansläkare. Rätten beviljas för viss tid. Uppföljning av verksamheten är av betydelse, i synnerhet när en läkares anhållan om att få fortsätta verka som sjömansläkare behandlas.

Registret bidrar till utvecklingen av den förebyggande hälsovården. Grunden för utvecklingen är kunskap om vilka hälsoriskerna för arbetstagarna i branschen är. Dessutom ger en datainsamling som är centraliserad till institutet för arbetshygien en grund för institutet att stå på när det fullgör sina på förordning grundade expertuppgifter samt även för den vetenskapliga forskning institutet bedriver.

Sjöfartsverket måste be institutet för arbetshygien om utlåtande enligt 10 och 11 § förordningen om läkarundersökning av sjömän innan verket behandlar tillstånd till undantag då det gäller en arbetstagares anhållan om att få fortsätta i sitt yrke eller bli anställd, eller avgör förbud som gäller en arbetstagares fortsatta skeppsarbete. Det expertuppdrag som institutet för arbetshygien sköter tillgodoser kravet i den av Internationella arbetskonferensen år 1946 antagna konventionen angående läkarundersökning av sjömän (nr 73), enligt vilket en person har rätt att bli undersökt på nytt av en av redare eller redar- eller sjöfolksorganisationer oberoende läkare för att få läkarutlåtande om sin duglighet för sjötjänst.

Enligt den gällande förordningen om läkarundersökning av sjömän skall den läkare som utfört undersökningen, sedan arbetstagaren gett sitt samtycke till det, sända en kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien. Med tanke på registrets användningsändamål och för att registret skall användas så effektivt som möjligt är det emellertid nödvändigt att alla intyg som

utfärdats efter läkarundersökningar av sjömän finns i registret. Därför är det inte ändamålsenligt att det krävs arbetstagarens samtycke för att intyget skall kunna sändas till institutet för arbetshygien.

Det skall vara möjligt att i mycket begränsad utsträckning lämna ut uppgifter om enskilda arbetstagare ur registret. Uppgifter om arbetstagarens tidigare hälsotillstånd skall med dennes samtycke kunna lämnas ut till den läkare som utför undersökning av en arbetstagare.

Sjöfartsverket skall ha rätt att få uppgifter om arbetstagarna ur registret i den omfattning som uppgifterna inverkar på beslutet om en arbetstagares duglighet för skeppsarbete. Eftersom sjöfartsverket måste be institutet för arbetshygien om utlåtande om en ansökan innan verket fattar beslut om huruvida arbetstagaren får fortsätta i sitt yrke eller kan anställas eller skall förbjudas att fortsätta i skeppsarbete, behöver sjöfartsverket i regel inte uppgifter gällande enskilda arbetstagares hälsa. Verket behöver närmast uppgifter om huruvida arbetstagaren har genomgått undersökning och vilken läkare som har utfört undersökningen samt läkares ställningstagande i fråga om arbetstagarens duglighet för sjötjänst.

Arbetskyddsmyndigheterna och sjöfartsverket skulle dessutom ha rätt att få andra uppgifter än sådana som gäller enskilda arbetstagare ur registret. Behovet av att få uppgifter skulle ansluta sig till allmänna omständigheter gällande arbetets säkerhet och inverkan på hälsan samt uppföljningen av sjömansläkarnas verksamhet.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Det viktigaste syftet med propositionen är att i lagstiftningshänseende föra de bestämmelser som gäller det register som institutet för arbetshygien upprätthåller över läkarundersökningar av sjömän till samma nivå som den lagstiftning gällande personlig integritet som är i kraft och under beredning samt att dessutom effektivisera användningen av registret. Ändringens inverkan på registerföringen eller de uppgifter den medför är avsedd att vara relativt liten. Utvecklingen av registret och effektiveringen av dess användning ger upphov till extrakostnader cirka femtio tusen mark om året.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har godkänts enhälligt i delegationen för sjömansärenden. Den har också behandlats av delegationens sjöfartshälsovårdssektion, som behandlar centrala ärenden i samband med utvecklandet av hälsovården för sjömän. Utöver myndigheternas representanter ingår också representanter för de arbetsmarknadsorganisationer som företräder branschens arbetsgivare och arbetstagarer i delegationen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ett register över läkarundersökningar av sjömän

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Registrets ändamål

Institutet för arbetshygien för ett riksomfattande register över de läkarintyg som utfärdats på grundval av läkarundersökningar av sjömän.

Ändamålet med registret är att underlätta bedömningen och uppföljningen av arbetstagarnas duglighet för skeppsarbete och deras hälsotillstånd, att förenhetliga sjömansläkarnas verksamhet samt att främja den vetenskapliga forskningen gällande arbetstagarnas allmänna hälsa.

2 §

Sändande av läkarintyg till registret

Efter att ha utfört läkarundersökning av en sjöman skall läkaren sända en kopia av läkarintyget till institutet för arbetshygien.

3 §

Utlämnande av uppgifter ur registret

Med arbetstagarens samtycke kan uppgifter om arbetstagarens tidigare hälsotillstånd lämnas ut till den läkare som utför undersökningen.

Sjöfartsverket har rätt att ur registret få uppgifter om en arbetstagare i den omfattning som uppgifterna inverkar på ett beslut om arbetstagarens duglighet för skeppsarbete. Dessutom har sjöfartsverket och arbetarskyddsmyndigheterna rätt att ur registret få andra uppgifter än sådana som gäller enskilda arbetstagares hälsa.

4 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1998.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 23 oktober 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen